

Mycelium

Alex

gepubliceerd in BdO 2020 #2: Midden-Oosten

Inhoudsopgave

Wat geeft mycelium aan de beweging?	4
Hoe de Vrije Bond deze functie al vervult	6
Hoe de Vrije Bond deze functie kan versterken	7

In de eerste Buiten de Orde van 2020 is een tekst verschenen over de 'draaideur'. Dit artikel is eerder verschenen in Buiten de Orde 2020 #1 en te vinden op de website. Deze werd voorgesteld als een manier waarop de Vrije Bond zich kan opstellen richting de bredere anarchistische beweging, als een functie die deze kan vervullen en hoe de Vrije Bond en de beweging elkaar kunnen versterken. Hier stel ik ander model voor dat goed op die draaideur aansluit, maar een andere insteek heeft. Ook dit is iets dat zowel de Vrije Bond als de bredere beweging om ons heen versterkt. Ik noem het: mycelium.

Mycelium is de biologische term voor de ondergrondse verbindingen tussen schimmels. Het netwerk dat zich uitstrekt tussen bovengrondse paddenstoelen van dezelfde soort. Het is het permanente deel van een paddenstoelenkolonie, het groeit of krimpt gestaag terwijl de paddenstoelen in een heel ander leefritme steeds opkomen en weer afsterven. Door de anarchistische beweging te zien als mycelium leg je de nadruk op het uitbreiden van een milieu dat niet afhankelijk is van een specifiek project, organisatie of groep. Het gaat om het sociale netwerk, om overtuigingen, om persoonlijk vertrouwen, om opgebouwde vaardigheden, hulpmiddelen en revolutionaire praxis. Het mycelium groeit doordat paddenstoelen onder meer kunnen opgroeien en hun sporen kunnen verspreiden, maar het overleeft de individuele paddenstoel. Zoals geen bioloog verwacht dat een specifieke paddenstoel het eeuwige leven heeft of het mycelium overbodig maakt, zo zou geen revolutionair moeten denken dat een federatie/actiegroep/collectief op zichzelf kan slagen zonder dat er in de beweging ook allerlei andere projecten ontstaan. Het is belangrijk om anderen altijd als kameraden te zien, juist ook wanneer die zelf aan iets buiten jouw project of organisatie werken, en om hun succes als jouw succes te zien. Maar bovendien is het van essentieel belang om kameraden te helpen tot hun eigen projecten te komen.

Wat geeft mycelium aan de beweging?

Wat voegt deze metafoor van de Vrije Bond als mycelium dan toe aan het organiseren? Er zit een aantal kanten aan. Elke groep die onze waarden uitdraagt, maakt het makkelijker voor nieuwe mensen om een verbinding te maken met andere groepen. Elke groep die een bepaald project oppakt, bouwt een stuk infrastructuur waar de rest van de beweging profijt van heeft. Iedereen die in staat is met een politieke invulling zijn eigen talenten/passies te volgen, is duurzamer aanwezig, overtuigender en energieke. Kameraden die hun persoonlijke passie politiek invullen, kunnen bruggen slaan tussen onze politieke beweging en verschillende subculturen waarbinnen anders geen anarchistisch geluid zou bestaan. Denk hierbij aan subculturen gericht op een hobby, een bevolkingsgroep, een taalgemeenschap, een muziekgenre of een ander fandom.

Vooraf voor anarchisten is het belangrijk om dit te onderkennen en onszelf vanuit dat besef te organiseren. Omdat wij geloven dat prefiguratie en een brede spreiding van de macht binnen onze beweging essentieel zijn om de wereld echt te verbeteren, moeten we deze ontwikkelingen zoveel mogelijk faciliteren.

In sommige andere organisaties en bewegingen bestaat er slechts een enkele actievorm of manier van betrokken zijn waaraan vrijwel iedereen meedoet. Enerzijds kan dit heel leerzaam zijn doordat mensen hun grenzen verleggen door mee te doen aan acties die ze zelf misschien niet bedacht zouden hebben. Aan de andere kant kan dit een demotiverend keurslijf zijn. Dat kan de duurzame betrokkenheid en de diversiteit binnen de beweging ondermijnen. Bovendien kan dit het leerproces voor een revolutionair ook afremmen, doordat men steeds dezelfde taken doet. Activisten leren dan minder snel om het organiserende werk te doen of om in bredere zin naar een eigen project te kijken, want de activiteit komt vooral neer op loyaal bij demonstraties of acties komen opdagen. Toewijding is belangrijk, maar in een anarchistische beweging willen we geen kanonnenvoer voor acties zijn, maar autonome individuen die zichzelf kunnen organiseren.

De metafoor van het mycelium is daarom nauw verwant aan die van de draaideur uit het artikel in de vorige Buiten de Orde. Organisatorische vrijgevigheid is daarin van essentieel belang. Als Vrije Bond kan onze infrastructuur en ons netwerk veel bijdragen aan nieuwe projecten die wij zelf misschien niet hadden kunnen opzetten. Bovendien moeten we voorbij onze eigen organisatie kijken en er niet van uitgaan dat alleen Vrije Bondsleden en aangesloten groepen tellen als groei van de beweging.

Waarom de draaideur en het mycelium van elkaar verschillen, is in de nadruk die de Vrije Bond zou leggen om die bredere beweging het meest te helpen. Volgens het draaideurargument kunnen we de Vrije Bond zien als een soort voorportaal voor de beweging, een herkenbaar, bewegwijzerd herkenningspunt van waaruit je verder je weg kunt vinden naar dingen die al bestaan. Heel waardevol, en goed voor het netwerk van de Vrije Bond. Het idee van het mycelium deelt dat belang van toejuichen dat mensen elders actief willen zijn en voorbij de eigen organisatie kijken. Maar het mycelium gaat vooral over hoe we een vruchtbare voedingsbodem kunnen creëren voor nieuwe anarchistische projecten binnen of buiten de Vrije Bond: nieuwe paddenstoelen die het geheel versterken.

Zo'n voedingsbodem maken we door nieuwe groepen en projecten aan te moedigen, te faciliteren en met de beweging te helpen verbinden. Bovendien wordt die geholpen door nieuwe ideeën en uitwisseling aan te moedigen en door te zorgen dat mensen zich ondersteund en aangemoedigd voelen. Het is van groot belang om meer mensen de moed te geven om de sprong te wagen een ambitieuzer project op te pakken buiten het commerciële stramien.

Dit is een project dat zichzelf versterkt. Hoe meer we als een sterk en voedend mycelium kunnen optreden, hoe meer sterke paddenstoelen er opkomen die op hun beurt de gehele beweging tot ontwikkeling brengen. Hoe verder dit doorzet, hoe kleiner de sprong is naar intensere toelagging op activiteiten in de beweging, hoe groter ook het vertrouwen van onze kameraden dat de beweging hen kan oppakken als hun sprong verkeerd gaat.

Dit is een conceptie van groei die dieper gaat dan het oppervlakkige tellen van leden, die daadwerkelijk inzet op de vrijheid om als anarchisten te opereren, op het uitdragen van onze ideeën, over het opbouwen van alternatieven. Hiermee maken we nieuwe sociale ruimtes waar we steeds beter leren om als vrije en gelijke personen samen te werken.

Hoe de Vrije Bond deze functie al vervult

Tot op zekere hoogte doet de Vrije Bond dit al. We hebben een groot netwerk waardoor leden allerlei projecten tegenkomen in hun mailbox, op evenementen et cetera. Als een of enkele leden binnen de Vrije Bond een bepaald project op willen pakken dat bij onze ideeën aansluit, kunnen ze hier gemakkelijk een werkgroep of iets dergelijks oprichten; met de enthousiaste plannen van leden stemt de ALV vrijwel altijd in. Het groepengeld en het solidariteitsfonds moedigen mensen aan om aan de slag te gaan met nieuwe dingen. De ruimtes waarmee we sterke banden hebben zijn ook voor nieuwe projecten makkelijker te gebruiken. Als Vrije Bondlid vind je deze ruimtes gemakkelijker dan als niet-lid. Het gebruik van autonome themagroepen of werkgroepen opzetten is hierin ook waardevol, omdat er daarmee ruimte is voor allerlei nieuwe ideeën. Sinds een klein jaar heeft de Vrije Bond ook een Discordserver waarop levendig gediscussieerd wordt, en waar we op afstand dieper in gesprek kunnen dan de mailijst toelaat. Daar is het al gebruikelijker om feedback te vragen op ideeën en geschreven stukjes et cetera.

Hoe de Vrije Bond deze functie kan versterken

Ik denk dat we als Vrije Bond nog veel sterker op dit punt kunnen inzetten. Dit is een zeer sterke strategie voor groei (echte, diepgaande, organische groei), en iets dat aansluit bij de huidige structuur van de Vrije Bond en enkele processen die al binnen de bond lopen. Oftewel, een expliciet onderzoeken en versterken van iets dat we impliciet al deden en dat ontzettend waardevol blijkt.

We kunnen een sterker mycelium vormen door de ruimte voor nieuwe ideeën te vergroten. Bijvoorbeeld met groepsbrainstorms, met skillshares, met scholing en met een uitgebreid bewustzijn van elkaars vaardigheden. Door een security culture op te zetten die ons toestaat te leren en vertrouwen op te bouwen. Meer kennis van elkaars vaardigheden zorgt ervoor dat gedeelde vaardigheden die we normaal niet als politiek relevant zien, tot nieuwe dingen kunnen leiden. Brainstorms en dergelijke kunnen helpen onze passies in politieke kaders te plaatsen, gedeelde interesses te ontdekken en de radicale verbeelding vrij te maken voor nieuwe plannen.

We kunnen een sterker mycelium vormen door te zorgen voor inzicht in de beweging. Laat mensen zien waar de mogelijkheden liggen, wat bestaande projecten kan versterken, welk terrein nog onontgonnen is. Voor nieuwe mensen zijn de Vrije Bond en de anarchistische beweging nogal ondoorzichtig en moeilijk om in te navigeren. Mensen expliciet bewuster maken van wat er al is, welke projecten waardevol zijn voor hun eigen project, zorgt ervoor dat deze politieke projecten meer aan elkaar bijdragen en meer de moeite waard worden. Tegenwoordig drijft de onderlinge uitwisseling van politieke projecten sterk op de persoonlijke banden van oudgedienden, waardoor nieuwe projecten buiten de boot kunnen vallen.

Ook de recente toevoeging van lokale contactpersonen binnen de Vrije Bond kan veel aan onze rol als mycelium toevoegen. De contactpersonen zoeken bewust contact met nieuwe leden, om hen verschillende mogelijkheden aan te wijzen, te helpen wegwijs te worden binnen de bond, om uit te vragen wat leden interesseert en zo de verbinding te leggen met anderen. Dit gaat het beste wanneer nieuwe leden door de contactpersonen proactief benaderd worden. Vooral bij hen die uit sympathie lid worden maar niet denken zelf een activist te zijn is dit ontzettend belangrijk! Als nieuwe leden het idee hebben dat zij niets zouden kunnen bijdragen, is dat vaak omdat ze als activist onervaren zijn, omdat ze de mogelijkheden niet zien, omdat ze atypische vaardigheden hebben voor politico's, of omdat ze een uitstraling/levenshouding hebben die anders is dan het typische beeld van een anarchist. Met andere woorden, juist die lui hebben grote kans veel nieuws bij te dragen aan de beweging!

Zorg voor een praktisch bewustzijn van hoe horizontaal samen te werken. Hierbij gaat het om prettig en efficiënt te vergaderen, dus hoe te zorgen dat iedereen kan meedoen, dat ruimtes uitnodigend zijn voor niet-cis-mannen en POC, en om actief te luisteren. Ook is het waardevol als er in de beweging meer kennis bestaat over omgang met splitsingen in collectieven, samenwerking tussen collectieven, en omgaan met groepen die op verschillende manieren organiseren. Handig zou een basisbeheersing van projectmanagement en effectieve conflictmediatie zijn.

Bevorder gevoelens van agentschap onder kameraden. Agentschap is een academisch begrip dat bedacht werd als tegenpool van sociale structuur. Agentschap betekent het initiatief, het zelfvertrouwen en de actieve blik op je omgeving hebben om deze te kunnen en willen veranderen, of om minder als consument tegenover de projecten/acties waarmee je in aanraking komt te staan. Als zo'n houding breedgedragen is, kan dat voor iedereen de last van het organiseren van evenementen verlagen en kunnen projecten verbeteren doordat deelnemers actiever meedenken. Maar nog belangrijker zal een sterker gevoel van agentschap onder activisten hen ertoe brengen om eerder met een project een probleem binnen de beweging op te lossen of een bepaalde rol in te nemen.

Het bevorderen van agentschap is vrij abstract, maar het gaat samen met emancipatie in bredere zin. Een mogelijke invulling hiervan deed zich dit jaar voor tijdens een discussie op 2.Dh5. Zoals de kapitalistische

samenleving ons bombardeert met voorbeelden van ‘grootse’ ondernemers, hun zeven effectieve gewoontes en twaalf leefregels, zo kunnen wij onderling het organiseren van kameraden aanprijzen en tot een herkenbare rol maken. Daarmee presenteren we hun praktische lessen en hun houding naar buiten zodat mensen zich hieraan kunnen spiegelen. Dit beeld van de anarchistische organisator kan naast de straatactivist/kraker, de filosoof/schrijver, de inspirerende spreker en andere rolmodellen staan om het beeld uit te breiden van wat wij anarchisten zijn, en wat nieuwe kameraden kunnen worden.

Als het gaat om het helpen ontstaan van nieuwe projecten en groepen, dan kan coaching ook veel verschil maken. Het is voor mensen die grotere projecten willen opzetten belangrijk om andere delen van de beweging te leren kennen. Daarin snel wegwijs worden is ontzettend waardevol. Bovendien hebben nog niet veel mensen ervaring met de opzet van een langlopend politiek project. Wie weet er in het begin wat een bepaald project nodig gaat hebben en hoe dat aansluit op de bestaande infrastructuur? Wanneer iemand een nieuw project wil beginnen, gaat er een nieuwe wereld open van partners, taken, juridische context, tijdsplanning, outreach en meer. De drempel om dit te doen kan aanzienlijk worden verlaagd als we mensen proactief coachen en begeleiden en als we duidelijk communiceren dat we dit voor kameraden doen.

Bij nader inzien heeft deze tekst ook gediend als een manier om meer anarchistische groei van zowel de federatie als van de beweging te presenteren, met aansluitend een buffet van methoden om die als Vrije Bond te versterken. Ik ben heel benieuwd hoe jullie hiernaar kijken. Gezien de aanzienlijke groei van leden, lokale afdelingen en activiteiten van de laatste tijd, denk ik dat het belangrijk is om als beweging bewust te overwegen hoe we deze groei samen vorm willen geven. Enthousiasme over een opgaande lijn, wanneer deze aangesloten kameraden in onze organisatie betekent, is zeker terecht. Maar het moet ons er niet toe brengen om deze leden voor ons te zien als een uniforme zwart-rode massa die samen op straat te zien zijn bij elke actie waar de ALV op toelegt. Laat onze opbouw diepgaand zijn, zodat de stille wateren van de Nederlandse en Vlaamse politiek onder de oppervlakte een monster kunnen voortbrengen dat bovengronds een geheel nieuw klimaat kan neerzetten.

nl.anarchistlibraries.net

Alex
Mycelium
gepubliceerd in BdO 2020 #2: Midden-Oosten

buitendeorde.org

De Vrije Bond groeit zeer hard. Anarchisme en activisme zijn weer populair! Alex bespreekt daarom in dit artikel zijn ideeën over hoe we een sterke en brede anarchistische beweging kunnen bouwen die sterker is dan een enkel project.

a-bieb.nl